

Pregled
št. **10**

SL

**Evropska skupnost
za premog in jeklo:
likvidacija poteka
po načrtih, financiranje
za raziskave pa ni več
vzdržno**

EVROPSKO
RAČUNSKO
SODIŠČE

2019

Vsebina

	Odstavek
Povzetek	I–V
Uvod	01–06
Obseg pregleda, ki ga je opravilo Sodišče, in pristop Sodišča	07–11
Splošen poslovni izid ESPJ v likvidaciji	12–14
Likvidacija je skoraj končana	15–17
Prihodki od upravljanja premoženja so se zaradi znižanja obrestnih mer močno zmanjšali	18–24
Model financiranja za raziskave na področju premoga in jekla je dosegel svoje meje	25–29
Raziskovalni sklad za premog in jeklo: ločen raziskovalni program v okviru EU	30–36
Zaključek	37–40
Glosar	
Ekipa Evropskega računskega sodišča	

Povzetek

I Evropska skupnost za premog in jeklo (ESPJ) je v skladu z načrti prenehala obstajati 23. julija 2002. Vsa sredstva in obveznosti, ki so obstajali na datum prenehanja, so bili preneseni na Evropsko skupnost, Komisija pa je odgovorna za likvidacijo finančnih operacij in upravljanje drugih sredstev ESPJ v likvidaciji. Neto prihodki iz upravljanja sredstev so se uporabili izključno za financiranje raziskovalnih projektov EU na področju premoga in jekla.

II V tem pregledu je Sodišče analiziralo likvidacijo finančnih operacij, upravljanje drugih sredstev ter utemeljitev izbire raziskovalnih projektov EU na področju premoga in jekla za financiranje.

III Čeprav je ESPJ pred iztekom svoje pogodbe sprejela dolgoročne zaveze, je postopek likvidacije skoraj končan, saj so ostali le še nepomembni zneski.

IV Lastniški kapital ESPJ je z leti dosegel vrednost 1,5 milijarde EUR. Vendar so se prihodki od vlaganj zaradi nizkih obrestnih mer močno zmanjšali. Zato financiranje raziskovalnih projektov na področju premoga in jekla zgolj iz neto prihodkov iz upravljanja sredstev ni več vzdržno.

V Hkrati je prišlo do preusmeritve v usklajevanje upravljanja raziskovalnih projektov na področju premoga in jekla ter drugih raziskovalnih projektov, ki se financirajo iz okvirnega programa EU za raziskave, ter spodbujanje trajnostne rasti, ki temelji na inovacijah.

Uvod

01 Evropska skupnost za premog in jeklo (ESPJ) je bila ustanovljena za obdobje 50 let s Pogodbo ESPJ, ki so jo 18. aprila 1951 v Parizu podpisale Belgija, Nemčija, Francija, Italija, Luksemburg in Nizozemska. Veljati je začela 23. julija 1952, prenehala pa 23. julija 2002, kot je bilo načrtovano.

02 Vsa sredstva in obveznosti ESPJ, ki so obstajali ob prenehanju, so bili 24. julija 2002 preneseni na Unijo. Ob začetku veljavnosti Pogodbe iz Nice 1. februarja 2003 so bili ta sredstva in obveznosti preneseni na Evropsko unijo z retroaktivnim učinkom od 24. julija 2002.

03 Ob upoštevanju želje, da se ta sredstva uporabijo za raziskave v industrijskih sektorjih premoga in jekla, se je Evropski svet na zasedanju v Nici odločil, da v priloge k pogodbama EU vključi Protokol¹, v katerem so določena naslednja posebna pravila:

- (a) neto vrednost sredstev in obveznosti „ESPJ v likvidaciji“ je bilo treba obravnavati kot sredstva, namenjena za raziskave v sektorjih, povezanih z industrijo premoga in jekla;
- (b) ob zaključku likvidacije ESPJ pa naj bi se ta sredstva imenovala „Sredstva Raziskovalnega sklada za premog in jeklo“;
- (c) prihodki od teh sredstev bi bili „Raziskovalni sklad za premog in jeklo“ in bi se uporabljali izključno za raziskave v sektorjih, povezanih z industrijo premoga in jekla, zunaj okvirnega programa za raziskave;
- (d) Svet naj bi v skladu s posebnim zakonodajnim postopkom in po pridobitvi soglasja Evropskega parlamenta sprejel potrebne izvedbene določbe. Natančneje naj bi na predlog Komisije sprejel večletne finančne smernice za upravljanje sredstev Raziskovalnega sklada za premog in jeklo ter tehnične smernice za raziskovalni program Raziskovalnega sklada za premog in jeklo.

¹ Protokol št. 37 o finančnih posledicah izteka Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za premog in jeklo ter o Raziskovalnem skladu za premog in jeklo.

04 Od začetka veljavnosti Pogodbe iz Nice je Svet sprejel naslednje izvedbene določbe:

- (a) odločbo o finančnih posledicah izteka Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za premog in jeklo ter o Raziskovalnem skladu za premog in jeklo²;
- (b) odločbo o določitvi večletnih finančnih smernic za upravljanje sredstev ESPJ v likvidaciji in po končani likvidaciji za upravljanje sredstev Raziskovalnega sklada za premog in jeklo³ ter
- (c) odločbo o določitvi večletnih tehničnih smernic za raziskovalni program Raziskovalnega sklada za premog in jeklo⁴, razveljavljeno z odločbo o sprejetju raziskovalnega programa Raziskovalnega sklada za premog in jeklo in o večletnih tehničnih smernicah za ta program⁵.

05 V tem kontekstu je bila Komisija (GD ECFIN⁶) odgovorna za:

- (a) likvidacijo finančnih operacij najemanja in dajanja posojil, ki še tečejo po prenehanju veljavnosti Pogodbe ESPJ⁷, in
- (b) upravljanje drugih sredstev ESPJ v likvidaciji⁸.

06 Neto prihodki od teh sredstev so bili vsako leto dodeljeni za financiranje Raziskovalnega sklada za premog in jeklo v splošnem proračunu Evropske unije. Raziskovalni sklad za premog in jeklo upravlja Komisija (GD RTD⁹).

² 2003/76/ES: Odločba Sveta z dne 1. februarja 2003 (UL L 29, 5.2.2003, str. 22), kakor je bila spremenjena s Sklepom (EU) 2018/599 z dne 16. aprila 2018 (UL L 101, 20.4.2018, str. 1).

³ 2003/77/ES: Odločba Sveta z dne 1. februarja 2003 (UL L 29, 5.2.2003, str. 25), kakor je bila spremenjena z 2008/750/ES: Odločba Sveta z dne 15. septembra 2008 (UL L 255, 23.9.2008, str. 28).

⁴ 2003/78/ES: Odločba Sveta z dne 1. februarja 2003 (UL L 29, 5.2.2003, str. 28).

⁵ 2008/376/ES: Odločba Sveta z dne 29. aprila 2008 (UL L 130, 20.5.2008, str. 7).

⁶ GD ECFIN: Generalni direktorat za gospodarske in finančne zadeve.

⁷ Člen 1 Odločbe Sveta (2003/76/ES).

⁸ Člen 2 Odločbe Sveta (2003/76/ES).

⁹ GD RTD: Generalni direktorat za raziskave in inovacije.

Obseg pregleda, ki ga je opravilo Sodišče, in pristop Sodišča

07 Glavni razlogi za izvedbo pregleda so bili, da je bila odločitev o likvidaciji ESPJ sprejeta pred več kot petnajstimi leti in da likvidacija še vedno poteka ter da razen letne revizije računovodskih izkazov, ki jo opravi Sodišče, in letne revizije zunanjega zasebnega revizorja ni bil opravljen noben specifičen pregled.

08 Ta pregled naj bi koristil Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu in Evropski komisiji, ki so glavni deležniki procesa likvidacije ESPJ.

09 Ta pregled je osredotočen na postopke, ki se uporabljajo za likvidacijo finančnih operacij za dajanje in najemanje posojil, ter na postopke, ki se uporabljajo za upravljanje drugih sredstev, v zadnjih treh proračunskih letih (2016, 2017 in 2018). Poleg tega je v njem analizirana utemeljitev namenjanja sredstev v kontekstu programov EU za raziskave.

10 V pregled ni vključena celotna funkcija upravljanja sredstev, ki jo ima GD ECFIN, temveč le storitve za ESPJ v likvidaciji. Prav tako vanj ni vključeno upravljanje Raziskovalnega sklada za premog in jeklo, ki ga izvaja Komisija (GD RTD).

11 Pregled ni revizija. Informacije in dokumentacija, ki so relevantne za obseg pregleda, so bile zbrane s pregledom dokumentacije o upravljanju in revizijskih poročil, ki jih je Sodišče prejelo od Komisije, in z več razgovori z uradniki GD ECFIN in GD RTD Komisije.

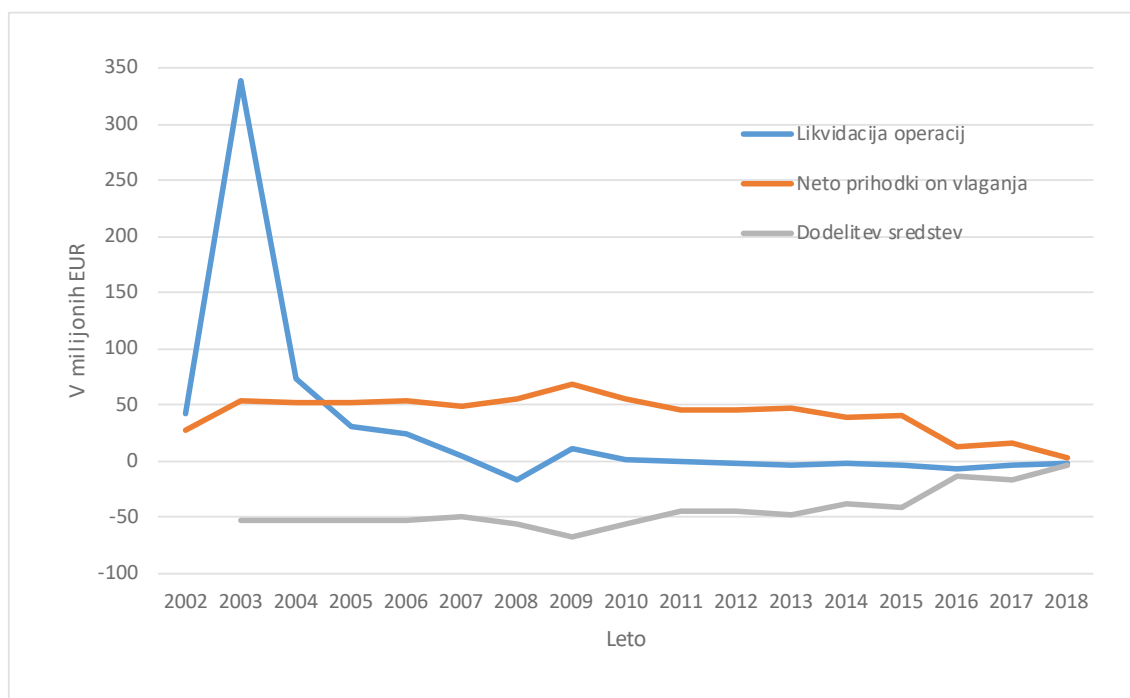
Splošen poslovni izid ESPJ v likvidaciji

12 Vrednost lastniškega kapitala ESPJ v likvidaciji je bila julija 2002 420 milijonov EUR. Leta 2005 se je zaradi spremembe računovodskih usmeritev ta vrednost povečala za 389 milijonov EUR. Po širitvah v letih 2004, 2007 in 2013 so k sredstvom prispevale nove države članice, katerih skupni prispevki so znašali 212 milijonov EUR.

13 Splošna donosnost sredstev ESPJ v likvidaciji se vsako leto spreminja zaradi napredka pri operacijah likvidacije, rezultatov dejavnosti upravljanja sredstev in financiranja Raziskovalnega sklada za premog in jeklo. Konec leta 2018 je lastniški kapital ESPJ v likvidaciji znašal 1,5 milijarde EUR.

14 Podrobni pretekli podatki o poslovnem izidu ESPJ v likvidaciji so prikazani na [sliki 1](#).

Slika 1 – Poslovni izid ESPJ v likvidaciji (2002–2018)

Vir: računovodski izkazi ESPJ v likvidaciji

Likvidacija je skoraj končana

15 ESPJ je pred iztekom svoje pogodbe leta 2002 sprejela dolgoročne zaveze. Te obveznosti je bilo treba izpolnjevati tudi po prenehanju veljavnosti Pogodbe. Zato so se neodplačana posojila ESPJ po likvidacijskih operacijah ESPJ le postopoma zmanjševala. Glede na časovni raspored zapadlosti se je portfelj posojil zmanjšal z 964 milijonov EUR v letu 2002 na 95,2 milijona EUR ob koncu leta 2018. Zadnji znesek sestavljajo¹⁰:

- (a) preostali znesek dveh posojil Evropski investicijski banki (EIB) v britanskih funtih, z neporavnanim zneskom 92 milijonov EUR. Ti posojili sta bili dani v obliki dolžniških vrednostnih papirjev in sta bili julija 2019 v celoti poplačani.
- (b) preostali znesek posojil preko finančnih posrednikov za socialna stanovanja delavcev v industriji premoga in jekla, z neporavnanim zneskom 2,4 milijona EUR. Zadnja posojila so bila odobrena leta 1998 in bodo poplačana do leta 2024;
- (c) preostali znesek posojil uslužbencem za stanovanja z neporavnanim zneskom 0,8 milijona EUR. Ta posojila upravlja Urad Komisije za vodenje in plačevanje posameznih pravic. Zadnja taka posojila so bila odobrena junija 2002 in se bodo iztekla leta 2027.

16 Tudi posojila in dolgovi so se od prenehanja delovanja ESPJ postopno zmanjševali, in sicer s 742 milijonov EUR julija 2002 na 92 milijonov EUR ob koncu leta 2018. Ta preostali znesek je bil sestavljen iz dveh najetih posojil v britanskih funtih, ki sta bili povezani s posojili EIB in sta zapadli julija 2019.

17 Iz zgodovine operacij je razvidno, da je med letoma 2012 in 2018 zaradi likvidacije operacij dajanja in najemanja posojil prišlo do izgub v skupni višini 22,2 milijona EUR, ki so nastale zaradi prisilnega prestrukturiranja posojila in pomenile povprečno letno izgubo v višini 3,2 milijona EUR.

¹⁰ Vir: računovodsko poročilo ESPJ v likvidaciji 31. decembra 2018.

Prihodki od upravljanja premoženja so se zaradi znižanja obrestnih mer močno zmanjšali

18 Kadar sredstva ESPJ v likvidaciji niso potrebna za izpolnjevanje obveznosti, se vložijo za zagotavljanje dolgoročne donosnosti. Cilj vlaganja je doseči največji mogoč varno dosegljiv donos¹¹.

19 V smernicah za strategijo vlaganja, ki jih je pripravil Svet¹², je navedeno, da je treba sredstva ESPJ vlagati tako, da bodo zadostna sredstva na voljo, ko se bodo potrebovala, hkrati pa bo ustvarjen najvišji mogoč donos.

20 Ta strategija vlaganja je bila prenesena v operativno strategijo, katere namen je bil zagotoviti kombinacijo razpoložljivosti in varnosti. Vsako leto se izvede ekonomska analiza in ocenijo različni scenariji. To je celostni pristop, ki se uporablja za vse portfelje, ki jih upravlja Komisija (GD ECFIN): ne samo za ESPJ v likvidaciji, temveč npr. tudi za sklade BUFI, EFSI in JSU¹³. Portfelj ESPJ v likvidaciji se od odločanja do izvajanja upravlja z uporabo istih operativnih ureditev (v smislu uslužbencev in orodij), kot se uporabljajo za druga pooblastila za upravljanje sredstev, za katera je odgovorna Komisija (GD ECFIN).

21 Toda to, da so bile obrestne mere od leta 2013 nizke, je negativno vplivalo na poslovni izid dejavnosti upravljanja sredstev. V letih 2018 in 2019 so se bistveno zmanjšale prejete obresti na vezane vloge, instrumente denarnega trga in državne obveznice, ki zagotavljajo razpoložljivost sredstev in varnost vlaganja.

22 Komisija (GD ECFIN) uporablja referenčno vrednost za oceno poslovnega izida svojega upravljanja sredstev. Referenčna vrednost je dinamična košarica indeksov, ki odražajo razrede sredstev in zapadlosti portfelja ESPJ v likvidaciji. Dosežena donosnost je stalno višja od povezane referenčne vrednosti. Toda zaradi zgoraj navedenih razlogov se je neto znesek ustvarjenih prihodkov zelo znižal.

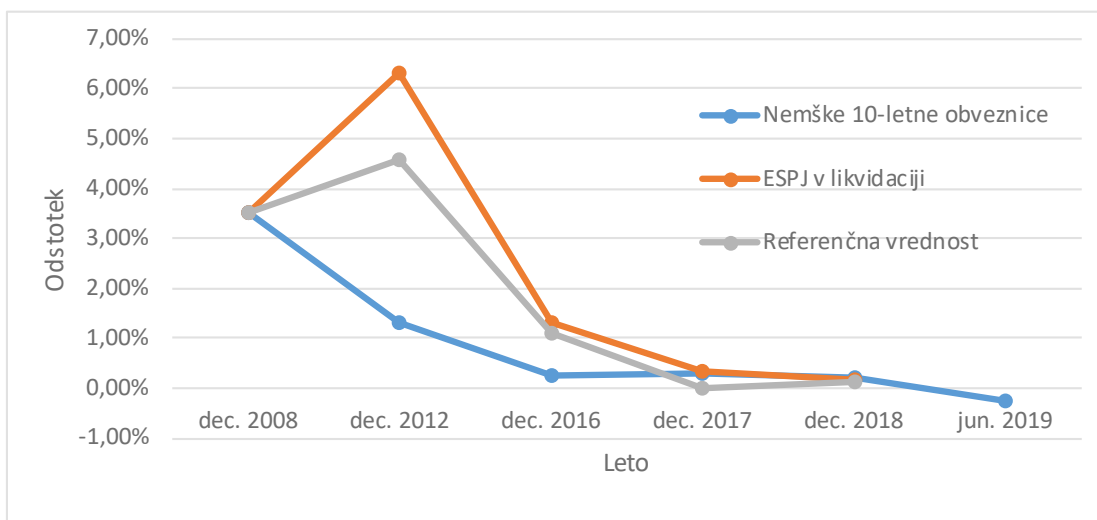
¹¹ Člen 2 Odločbe Sveta (2003/76/ES).

¹² Odločba Sveta (2003/77/ES).

¹³ Sklad BUFI (proračunski sklad iz naslova plačanih glob zaradi kršenja pravil konkurence), EFSI (Evropski sklad za strateške naložbe), JSU (jamstveni sklad za udeležence programa Obzorje 2020).

23 Na *sliki 2* so prikazani razvoj referenčne vrednosti, poslovni izid upravljanja sredstev ESPJ v likvidaciji in donosnost nemških 10-letnih obveznic (ki je tipična referenčna vrednost za državne obveznice s srednjo zapadlostjo). Junija 2019 je bila donosnost nemških 10-letnih obveznic nižja od 0 %.

Slika 2 – Donosnost sredstev ESPJ v likvidaciji

Vir: računovodski izkazi ESPJ v likvidaciji – ECB

24 Komisija vsakih pet let ponovno oceni delovanje in uspešnost finančnih smernic za upravljanje sredstev ESPJ v likvidaciji in po potrebi predlaga spremembe. Pri zadnji oceni, katere rezultati so bili objavljeni marca 2018, je bilo opredeljeno vprašanje zmanjševanja prihodkov od upravljanja sredstev in ugotovljeno, da je treba predložiti predlog za spremembo finančnih smernic. Vendar pa 18 mesecev po objavi te ocene Svetu ni bil predložen noben predlog za spremembo.

Model financiranja za raziskave na področju premoga in jekla je dosegel svoje meje

25 V skladu s členom 1(2) Protokola št. 37, ki je priložen pogodbama EU, se Raziskovalni sklad za premog in jeklo financira s prihodki, ustvarjenimi s sredstvi ESPJ v likvidaciji. Neto prihodek, ustvarjen v letu n , se da na voljo proračunu EU za leto $n + 2$ in se uporablja izključno za raziskave v sektorjih premoga in jekla¹⁴. Da bi čim bolj zmanjšali nihanja, ki jih gibanja na finančnih trgih lahko povzročijo pri financiranju raziskav, se izvede niveliranje¹⁵.

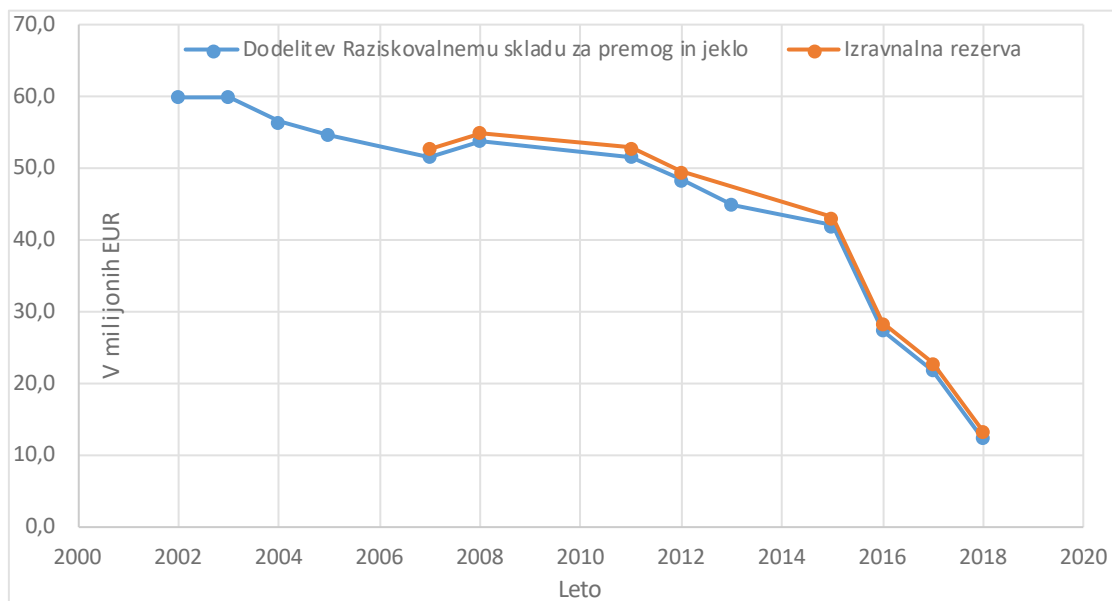
26 Po zmanjšanju prihodkov od upravljanja sredstev se je polnjenje proračunske vrstice 08 05 iz neto dohodka in iz izravnalnih rezerv zmanjšalo z 42 milijonov EUR v letu 2017 na 22 milijonov EUR v letu 2019. Glede na prihodke iz leta 2018 bo ta proračunska vrstica v letu 2020 znašala le približno 12 milijonov EUR. 12 milijonov EUR, dodeljenih za leto 2020, vključuje 3 milijone EUR neto prihodkov od upravljanja sredstev v letu 2018 in 9 milijonov EUR, ki so bili preneseni iz izravnalne rezerve. Izravnalna rezerva se je s 55 milijonov EUR ob koncu leta 2008 zmanjšala na 22,9 milijona EUR konec leta 2017 in 13,4 milijona EUR konec leta 2018. Ta proces je prikazan na [sliki 3](#).

¹⁴ Prihodki: proračunska vrstica 6113 – Prihodki iz naložb iz člena 4 Odločbe 2003/76/ES – Namenski prejemki.

Odhodki: proračunska vrstica 0805 – Raziskovalni program Raziskovalnega sklada za premog in jeklo.

¹⁵ Priloga k Odločbi Sveta 2003/76/ES z dne 1. februarja 2003 (UL L 29, 5.2.2003, str. 22).

Slika 3 – Dodelitve Raziskovalnemu skladu za premog in jeklo in dodelitve izravnalne rezerve (2002–2018)

Vir: letni zaključni računi ESPJ v likvidaciji

27 Po mnenju Komisije je za uspešno izvajanje raziskovalnega programa Raziskovalnega sklada za premog in jeklo potrebno letno financiranje v višini vsaj 40 milijonov EUR. Pri sedanjih obrestnih merah tega zneska ne bo mogoče vzdrževati samo s prihodki od upravljanja sredstev.

28 V skladu s členom 4(5) izvedbenih ukrepov, ki jih je Svet sprejel leta 2003, so bile razveljavljene prevzete obveznosti Raziskovalnega sklada za premog in jeklo vrnjene v sredstva ESPJ v likvidaciji. Ta ukrep je bil leta 2018 spremenjen¹⁶, da bi bile te razveljavljene prevzete obveznosti na voljo za porabo v okviru Raziskovalnega sklada za premog in jeklo, vključno s tistimi, ki so bile prevzete od 24. julija 2002. To bo zagotovilo 52 milijonov EUR dodatnih sredstev, s katerimi se bo reševalo vprašanje financiranja Raziskovalnega sklada za premog in jeklo v letih 2018, 2019 in 2020. Vendar ta ukrep ne bo zadostoval za zagotovitev trajnega financiranja Raziskovalnega sklada za premog in jeklo po letu 2020 v sedanjem kontekstu zelo nizkih obrestnih mer.

29 Poleg zadev, povezanih z zmanjšanjem prihodkov, bi lahko na sklad negativno vplivale tudi posledice uvedenega postopka izstopa Združenega kraljestva iz EU.

¹⁶ Sklep Sveta (EU) 2018/599 z dne 16. aprila 2018 (UL L 101, 20.4.2018, str. 1) o spremembi Odločbe Sveta 2003/76/ES (UL L 29, 5.2.2003, str. 22).

V členu 145 osnutka sporazuma o izstopu o prihodnjih odnosih med Združenim kraljestvom in državami članicami EU je navedeno, da Unija odgovarja Združenemu kraljestvu za njegov delež neto sredstev Evropske skupnosti za premog in jeklo, ki so v likvidaciji na dan 31. decembra 2020, in sicer mu povrne ustrezni znesek v petih enakih letnih obrokih, in sicer 30. junija vsako leto, z začetkom 30. junija 2021.

Raziskovalni sklad za premog in jeklo: ločen raziskovalni program v okviru EU

30 Raziskovalni sklad za premog in jeklo podpira raziskovalne projekte v sektorjih premoga in jekla. Ti projekti vključujejo proizvodne procese, uporabo in predelavo virov, varnost pri delu, varstvo okolja ter zmanjševanje emisij CO₂ pri uporabi premoga in proizvodnji jekla¹⁷.

31 Primeri projektov Raziskovalnega sklada za premog in jeklo so opisani v *okviru 1*.

Okvir 1 – Primeri projektov Raziskovalnega sklada za premog in jeklo

Opti-mine

Predstavitev optimizacije procesa za povečanje učinkovitosti in varnosti v premogovnikih z vključevanjem elektronskih informacijskih in komunikacijskih tehnologij.

HUGE2

Preiskava onesnaženja podzemnih vodonosnikov in morebitnega uhajanja strupenih in eksplozivnih plinov v sosednje plasti. Dela so bila osredotočena na iskanje praktičnih rešitev za preprečevanje morebitnega uhajanja z uporabo reaktivnih pregrad.

Oncord

Razumevanje procesov pri sosežigu goriv slabe kakovosti s premogom.

HISARNA B in C

Nova metoda za proizvodnjo železa z zelo nizkimi emisijami CO₂ in neposredno uporabo premoga in rude.

GREENEAF2

Uporaba oglja iz biomase kot nadomestka za fosilni premog v elektroobločni peči.

ACE-PICK

Inovativni postopek elektroliznega dekapiranja za ogljikovo in nerjavno jeklo s precej večjo učinkovitostjo, kot jo ima konvencionalna obdelava, v smislu skrajšanja časa dekapiranja, zmanjšanja potrebe po svežih kemikalijah in zmanjšanja vpliva na okolje.

¹⁷ https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/research-fund-coal-and-steel-rfcs_en.

HIPEBA

Projekt, v okviru katerega so bili razviti varnejši in konkurenčnejši sistemi za cestne varnostne ograje z uporabo visokozmogljivih jekel.

PUC

Preiskava koristi za kakovost in finančnih koristih uporabe stalnega spremljanja enotnosti proizvodov v jeklarski industriji.

Vir: Evropska komisija, GD RTD

32 Raziskovalni sklad za premog in jeklo dopolnjuje druge evropske finančne instrumente za raziskave in inovacije, vendar v skladu s členom 1(2) Protokola št. 37 k pogodbuma EU ni vključen v okvirne programe EU za raziskave. Porazdelitev sredstev je še vedno 27,2 % za raziskave na področju premoga in 72,8 % za raziskave na področju jekla, kot je določeno v členu 4(2) izvedbenih ukrepov, ki jih je Svet sprejel leta 2003.

33 Za zagotavljanje dopolnjevanja s sedmim okvirnim programom, vzpostavljenim decembra 2006¹⁸, je bil raziskovalni program Raziskovalnega sklada za premog in jeklo aprila 2008 sprejet skupaj s spremembo večletnih tehničnih smernic¹⁹. Za ohranitev skladnosti in dopolnjevanja z okvirnim programom Obzorje 2020, vzpostavljenim decembra 2013²⁰, so bili raziskovalni program in večletne tehnične smernice Raziskovalnega sklada za premog in jeklo maja 2017 dodatno spremenjeni²¹. Toda ta sprememba je bila sprejeta več kot tri leta po začetku programa Obzorje 2020.

34 Komisija (GD RTD) upravlja program Raziskovalnega sklada za premog in jeklo s pomočjo več skupin strokovnjakov na visoki ravni:

(a) Odbora za premog in jeklo (COSCO), ki ga sestavljajo predstavniki vseh držav članic;

¹⁸ Sklep št. 1982/2006/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 (UL L 412, 30.12.2006, str. 1).

¹⁹ Odločba Sveta (2008/376/ES) z dne 29. aprila 2008.

²⁰ Uredba (EU) št. 1291/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 (UL L 347, 20.12.2013, str. 104).

²¹ Sklep Sveta (EU) 2017/955 z dne 29. maja 2017 o spremembi Odločbe Sveta 2008/376/ES (UL L 144, 7.6.2017, str. 17).

- (b) svetovalne skupine za premog (CAG) in svetovalne skupine za jeklo (SAG), ki ju sestavljajo strokovnjaki, ki zastopajo industrijske proizvajalce in uporabnike, raziskovalne centre in univerze ter
- (c) sedmih tehničnih skupin (TG)²², ki spremljajo potekajoče projekte, ocenjujejo rezultate projektov ter podpirajo Komisijo in svetovalni skupini.

35 Glavne značilnosti programa Raziskovalnega sklada za premog in jeklo ter okvirnega programa Obzorje 2020 so primerjane v *tabeli 1*.

Tabela 1 – Primerjava med Raziskovalnim skladom za premog in jeklo ter okvirom programa Obzorje 2020

			Svetovanje	Vodenje	Ocenjevanje
Raziskovalni program za premog in jeklo	Odločba Sveta 2003/76/ES z dne 1. februarja 2003 (UL L 29, 1.2.2003)	namenski prihodki iz upravljanja namenskih sredstev	podobna komitologija in uporaba enakovrednih skupin	podobna udeležba in pravila za izračun stroškov	podobna ocenjevalna merila
Okvirni program za raziskave Obzorje 2020	Uredba (EU) št. 1291/2013 o vzpostavitvi programa Obzorje 2020 (UL L, 20.12.2013, str. 109)	Proračun za raziskave			

Vir: Evropsko računsko sodišče

36 V ocenjevalnem poročilu raziskovalnega programa Raziskovalnega sklada za premog in jeklo iz leta 2013 je zaključek, da je program uspešno prispeval h gospodarski trajnosti zadevnih sektorjev. V ocenjevalnem poročilu so koristi, ki so jih ustvarili projekti Raziskovalnega sklada za premog in jeklo, razvrščeni v šest glavnih kategorij²³:

- finančni donos: zmanjšanje stroškov, povečanje produktivnosti, prihranek energije in surovin ter povečanje tržnih deležev,
- okoljske koristi,
- zadeve v zvezi z zdravjem in varnostjo,
- razvoj znanja, vključno z modeliranjem,
- razvoj inovativne uporabe ter
- sredstva za boljšo uporabo premoga in jekla.

²² Zapisnik 21. sestanka SAG, 5. december 2018: Komisija se je na podlagi nasvetov svojih svetovalnih skupin CAG in SAG ter odobritve COSCO leta 2018 odločila zmanjšati število tehničnih skupin z 12 na 7.

²³ Ocenjevalno poročilo raziskovalnega programa za Raziskovalni sklad za premog in jeklo – GD za raziskave in inovacije, 2013, str. 80.

Zaključek

37 Med letoma 2002 in 2018 se je lastniški kapital ESPJ v likvidaciji povečal s 420 milijonov EUR na 1,5 milijarde EUR. Postopek likvidacije je skoraj končan in ob koncu leta 2019 so ostali samo še nepomembni zneski za posojila (glej odstavke **15** do **17**).

38 Te zneske, ki so na voljo za vlaganje, je upravljala Komisija v skladu z odobrenimi smernicami za vlaganje in smernicami, ki se uporabljajo za druge portfelje, za katere je odgovorna Komisija (GD ECFIN) (glej odstavke **18** do **20**). Toda zaradi nizkih obrestnih mer so prihodki od upravljanja teh sredstev sedaj zelo nizki: v letu 2018 so znašali samo 3 milijone EUR (glej odstavke **21** do **23**).

39 Financiranje Raziskovalnega sklada za premog in jeklo zgolj iz prihodkov od upravljanja sredstev ob sedanjih obrestnih merah ni vzdržno (glej odstavke **25** do **29**). Sprememba večletnih finančnih smernic, ki je trenutno v obravnavi, je priložnost za ponoven razmislek o namenu Raziskovalnega sklada za premog in jeklo (glej odstavke **24**). Sprememba finančnih smernic je nujna, poleg tega pa bi bilo treba z njo najti odgovor na vprašanje, kako doseči produktivnost lastniškega kapitala ESPJ v likvidaciji znotraj okvirnih programov EU za raziskave.

40 Nedavni razvoj kaže na dobrodošlo preusmeritev v večjo vključenost Raziskovalnega sklada za premog in jeklo v okvirne programe EU za raziskave in uskladitev z njimi ter spodbujanje trajnostne rasti, ki temelji na inovacijah (glej odstavke **30** do **36**). To bo omogočilo vključitev podpore za raziskave v sektorjih premoga in jekla v okvirne programe EU za raziskave, s čimer se bo poenostavilo upravljanje financiranja raziskav.

Ta pregled je sprejel senat IV, ki ga vodi Alex BRENNINKMEIJER, član Evropskega računskega sodišča, v Luxembourgju na zasedanju 3. septembra 2019.

Za Evropsko računsko sodišče

Klaus-Heiner LEHNE
Predsednik

Glosar

Evropska investicijska banka (EIB)

Banka EU, ki je v lasti držav članic EU in zastopa njihove interese. Z drugimi institucijami EU tesno sodeluje pri izvajanju politike EU.

Evropska skupnost za premog in jeklo (ESPJ)

Skupni trg za premog in jeklo, ki je bil vzpostavljen leta 1952, namenjen urejanju ponudbe, dostopa, določanja cen in delovnih pogojev za spodbujanje zaposlovanja, gospodarske rasti in mednarodne trgovine. Ta organizacija, ki je imela šest držav članic (Belgijo, Nemčijo, Francijo, Italijo, Luksemburg in Nizozemsko), je bila predhodnica institucij EU.

Likvidacija

Postopek razpustitve pravne osebe, ki vključuje zapiranje finančnih operacij, prodajo ali prenos njenih sredstev in razdelitev morebitnih ustvarjenih prihodkov med partnerje, delničarje ali prevzemnike.

Poslovni izid ESPJ v likvidaciji

Na splošen poslovni izid ESPJ v likvidaciji vplivajo rezultat likvidacije finančnih operacij ESPJ, neto prihodki od naložb ter financiranje raziskav na področju premoga in jekla.

Proračunski sklad iz naslova glob (sklad BUFI)

Sklad, vzpostavljen leta 2010, s katerim Komisija upravlja začasno plačane globe in jih vlaga v nekatere kategorije finančnih instrumentov.

Raziskovalni sklad za premog in jeklo

Leta 2002 vzpostavljen sklad za nadaljevanje uspeha Evropske skupnosti za premog in jeklo, ki podpira inovativne projekte za povečanje varnosti, učinkovitosti in konkurenčnosti industrije premoga in jekla EU.

Urad za vodenje in plačevanje posameznih pravic (PMO)

Oddelek Evropske komisije, ki določa, izračunava in plačuje plače in druge finančne pravice uslužbencev EU.

Ekipa Evropskega računskega sodišča

To poročilo je sprejel revizijski senat IV – regulacija trgov in konkurenčno gospodarstvo – , ki ga vodi član Evropskega računskega sodišča Alex Brenninkmeijer. Nalogo je vodil član Evropskega računskega sodišča Alex Brenninkmeijer, sodelovali pa so vodja njegovega kabineta Raphael Debets, atašejka v njegovem kabinetu Di Hai, vodilni upravni uslužbenec John Sweeney in vodja naloge Marc Hertgen. Jezikovno podporo je zagotovil Richard Moore.

Od leve proti desni: John Sweeney, Alex Brenninkmeijer, Marc Hertgen, Raphael Debets.

V tem pregledu je ocenjeno, ali se je postopek likvidacije Evropske skupnosti za premog in jeklo (ESPJ) izvajal uspešno. Postopek je skoraj končan in lastniški kapital ESPJ se je povečal na 1,5 milijarde EUR. Vendar financiranje raziskav na področju premoga in jekla zaradi nizkih obrestnih mer, ki so posledica sedanjega stanja na finančnih trgih, ni več vzdržno.

V tem pregledu, ki ni revizija, so predstavljena dejstva in analiza.

EVROPSKO RAČUNSKO SODIŠČE
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUKSEMBURG

Tel.: +352 4398-1

Vprašanja: eca.europa.eu/sl/Pages/ContactForm.aspx

Spletišče: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors

© Evropska unija, 2019

Za dovoljenje za uporabo ali reprodukcijo fotografij ali drugega gradiva, za katere Evropska unija nima avtorskih pravic, je treba zaprositi neposredno imetnike avtorskih pravic.

EVROPSKO
RAČUNSKO
SODIŠČE